

Les mer om:

- ⦿ **Livet, døden, kjærligheten og digital risiko**
- ⦿ **Konsolidert årsregnskap i kommunene**
- ⦿ **Kronikk: Etter koronatida kommer læretida**

- 2 50 år siden ...**
Bjørn Bråthen
- 3 Vi må gå inn i vår tid**
Styreleder Per Olav Nilsen
- 4 Livet, døden, kjærligheten og digital risiko**
Arne Ingebrigtsen, rådmann i Kristiansund kommune
- 6 Konsolidert årsregnskap i kommunene**
Knut Erik Lie, seniorrådgiver, NKRF
- 10 Kronikk: Etter koronatida kommer læretida**
Ragnhild Sved, debattredaktør i Kommunal Rapport
- 11 Drikkevannskrisen på Askøy - hva gikk galt?**
Bård Espelid (Askøylisten), tidligere varaordfører, nå kommune-styrerepresentant, i Askøy kommune
- 12 Skriv klart, bli forstått**
Christine Calvert, Tekstdoktor
- 14 Standard for eierskapskontroll - på høring**
Tom Øyvind Heitmann, rådgiver i Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS og leder av NKRFs selskapskontrollkomite
- 17 Revidering av RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon**
Astrid Indrebø, forvaltningsrevisor i KomRev NORD IKS og medlem av NKRFs forvaltningsrevisjonskomite
- 19 Til debatt: Forvaltningsrevisjon er beslutningsgrunnlag**
Morten Mjølensnes, forvaltningsrevisor i Bærum kommune, Kommune-revisjonen
- 21 Hva skjer?**
- 23 Nytt om navn**

50 år siden ...

Av **Bjørn Bråthen**

Jubileumsåret 1970 ble landsmøtet arrangert i Arendal. Det store og omfattende opplegget som hovedkomiteen hadde ansvaret for ble gjennomført presist og mesterlig. Alt klaffet på minuttet fra det øyeblikk komiteformann, distriktsrevisor Arne Aakhus, åpnet landsmøtet den 1. juni kl. 10 i Sjømannsskolens møtelokaler og frem til avslutningen den 3. juni. Det var gode og manende ord herr Aakhus hadde til de fram-møtte gjester, styret, deltakere og fruer i et antall av ca. 160, før han ga ordet til forbundets formann, distrikts-revisor Oskar Eriksen, som i sin hilsningstale bl.a. omtalte forbundets 25-årige bestående, hvoretter det var hilsener fra Aust-Agder fylke, Amtsrevisorforeningen i Danmark, Riksrevisjonen, Skattedirektøren og Norges kemner- og kommunekassererforbund, alle med vakre blomster i anledning 25-årsjubileet. Etter åpningen entret deltakernes damer og en del av gjestene busser som tok dem med til en sightseeingtur i strålende sommervær til Fjære kirke, Dømme hagebruksskole, Groos strandrestaurant og Knut Hamsuns Nørholmen

De faglige foredrag og diskusjoner omhandlet bl.a.:

- Merverdi- og investeringsavgiftsbestemmelsene v/kontorsjef E. Kvamsvåg, Arendal
- Regnskapsreglene for merverdiavgiften i kommunene v/revisjonssjef A. Fængsrud, Oslo

- Langtidsplanlegging i kommunene v/statsråd Helge Seip

Under formannens betraktninger etter landsmøtet framkommer det at landsmøtet i Oslo tre år tidligere fattet to vedtak med innbyrdes sammenheng. Landsmøteperioden ble forlenget fra to til tre år, og det ble valgt tre såkalte fagutvalg (fylkesrevisor-utvalget, kommunerevisorutvalget og distriktsrevisor-utvalget). Hensikten med disse vedtak var for det første et ønske om å redusere de store landsmøtenes antall, ikke minst fordi møtene etter hvert hadde fått et omfang som gjorde det stadig vanskeligere å finne egnede møtesteder. For det annet ønsket man å videreutvikle den faglige kontakt ved hjelp av møter og konferanser av mindre omfang for kommunale revisorer med stort sett samme bakgrunn.

Spørsmålet om en fastere samarbeidsform med Riksrevisjonens funksjonærer ble livlig debattert under landsmøtet. Det var neppe stor uenighet om målet, uenigheten gjaldt tempoet for gjennomføringen av et felles forbund av offentlige revisorer. Det ble enighet om et prinsippvedtak som tar sikte på en felles forening og det nye landsstyret ble pålagt å arbeide videre med saken. ©

Styreleder **Per Olav Nilsen**

Vi må gå inn i vår tid

For to måneder siden var det arbeidet med revisorloven som stod i høysetet, og jeg skrev i Kommunerevisoren at det var dette som ville prege vårt arbeid våren 2020. Så feil kan man ta!

I skrivende stund har vi levd og jobbet under koronatiltak i fem uker, og lenger skal det bli! Det meste er snudd på hodet.

Myndighetskontakt var viktig i arbeidet med revisorloven, men det har det sannelig også vært i den spesielle situasjonen vi nå opplever! Hjemmekontor og andre smitteverntiltak har endret arbeids-situasjonen til de ansatte i kommunene, og dermed også for kommunenes revisorer og kontrollutvalgenes sekretariat. Plutselig var fristen 15. april for avgivelse av revisjonsberetning truet. Og hva skulle man gjøre med møter i kontrollutvalg og kommunestyre, for ikke å snakke om styremøter og representantskapsmøter i de interkommunale selskapene?

Vi har hatt konstruktiv kontakt med Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og de fremmet lov om midlertidige unntak fra kommuneloven, lov om interkommunale selskaper og partiloven. Her ble det foreslått at fristen for avgivelse av revisjonsberetning skulle utsettes til 15. juni, og at kommunenes frist med å vedta regnskapene skulle være 15. september. Den forenklete etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltninga skulle jo gjennomføres for første gang i år, og denne ble også utsatt til 15. september. Videre ble det åpnet for fjernmøter i de bestemmende organene til interkommunale selskap, og at kontrollutvalgsmedlemmer som ble midlertidig ansatt i kommunen i forbindelse med Covid-19, fortsatt var valgbar til kontrollutvalget. Loven ble behandlet i ekspressfart i Stortinget, og fredag 17. april ble den sanksjonert i statsråd.

Men koronasituasjonen har jo ikke handlet om revisjon av regnskap. Den har handlet om å begrense smitten for å unngå en alvorlig sykdom. En sykdom som har kostet mange liv her i Norge. I andre land er situasjonen mye verre. Derfor har det vært viktig med god kontakt med myndighetene for å sikre at det gjøres unntak for normalsituasjonen – slik at kommunene kan prioritere det viktigste: Å unngå smitte.

Norges Kommunerevisorforbunds medlemmer jobber med revisjon og kontroll i kommuner og

fylkeskommuner. Vi ønsker gjennom vårt arbeid å bidra til utvikling av kommunene til beste for innbyggerne. I den situasjonen vi er i nå, er det andre som har stått i front – for at vi som bor i kommunene ikke skal bli syke, men samtidig få de tjenestene vi har behov for. På vegne av våre medlemmer vil jeg benytte anledningen til å takke dere som gjør denne viktige jobben for oss alle.

Så vil denne pandemien få konsekvenser for den jobben våre medlemmer gjør, som sekretariat for kontrollutvalgene og som revisorer. Hvordan vil risiko- og vesentlighetsanalysene se ut i år, og vil planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll bære preg av denne spesielle situasjonen? Dette vil helt sikkert arte seg forskjellig avhengig av hvor vi er i landet, og det må løses lokalt av de som kjenner situasjonen best. En ting er imidlertid sikkert: Kontrollutvalg og revisjon vil ikke være uberørt av dette. Og vi må stille oss spørsmålet: Hva kan vi gjøre – nå eller etterpå – som vil gi merverdi til de kommunene vi jobber for?

Vi må ganske enkelt gå inn i vår tid. Vi må vise at selv i slike akutte kriser, der handling betyr mer enn ord, og der det gjelder å begrense sykdom og smitte, kan vi bidra til en bedre egenkontroll til innbyggernes beste. Også nå må vi være på vakt for fellesskapets verdier. ©

Kontrollutvalg og revisjon vil ikke være uberørt av dette. Og vi må stille oss spørsmålet: Hva kan vi gjøre – nå eller etterpå – som vil gi merverdi til de kommunene vi jobber for?

Av **Arne Ingebrigtsen**, rådmann i
Kristiansund kommune

Livet, døden, kjærligheten og digital risiko

Kommuneøkonomien er helt fantastisk. Det kommer milliarder av friske penger hvert år uten at man trenger å tenke på inntekter. Faktisk er det slik at man til og med har monopol og gebyr på flere tjenester som innbyggerne er lovpålagte å benytte.

Så hvorfor knirker det i denne grønne gren?

Makt

Jeg ble ansatt for å ta Kristiansund kommune inn i fremtiden. Etter bare syv dager på jobb kom Robekbrevet, så vi måtte bruke deler av det første året til å ordne det. Da ble jeg fort kjent med de kommunale motkrefter og skjulte maktstrukturer. Festtalene om brukeren i sentrum var skrevet på et papir av profesjonskamp, ressursmakt og informasjonsmakt. Vi snakket mye om skadevirkningene av makt det året, og når det var omme hadde vi de nødvendige 34 millionene i banken for å betale tilbake gammel moro. *Kommunene som vegrer seg for å snakke åpent om makt driver med høy risiko.*

Kommunal snerk

Skippertak fungerer innimellom. Det er viktig å finne årsaken til uføret, og den dreide seg ikke bare om makt. Den dreide seg også om en mengde kommunal snerk. Få var villige til å ta kvantesprang. Her oppgraderte vi systemer fra 10.b.09.001 til 10.b.09.002, gjerne med driftsavbrudd flere ganger i måneden. Vi beholdt gammelt utstyr, ikke fordi noen trengte det, men fordi noen kunne å bruke det. For å bruke IT systemene måtte man ha en plugg i veggen der man ønsket å jobbe. Når man skulle gjøre en endring var det praksis å alltid beholde plan B for «sikkerhet skyld». Dette var litt av en reise.

Etter at vi hadde fått fjernet gammelt ræl og gjort det like enkelt å være koblet på jobb som når man ser Netflix på sofaen hjemme, var det tid for litt digitalisering. Ved overgangen til digital telefoni dukket gamle maktstrukturer opp som argumenterte for å beholde Plan B en periode, nemlig fasttelefonen. Den helgen rykket IT avdelingen inn og sanerte alle fasttelefoner. En gul lapp med nettadresse på skjermen pekte til stedet hvor man kunne lære å ringe digitalt. Det ble komplett kaos i nesten 50 minutter. Så gikk det fint.

Ved overgangen til Digital post møtte vi samme fenomenet hvor noen ville beholde plan B. Da sa vi

opp avtalene på alle frankeringsmaskinene, unntatt en, som vi måtte beholde for å sende post til de som påla oss digitalt førstevalg. Staten hadde nemlig beholdt plan B og var «ikke klare helt enda». *Kommuner som ikke avviker Plan B, helst med en gang, kjører med høy risiko.*

Men det var mer snerk. Vi kjørte en mengde «piloter» over alt. Var dette et flyselskap eller en offentlig tjenesteleverandør? Pilotene ble kjørt fordi virkemiddelapparatet er innstilt slik at vi får penger for å prøve ut saker. Å derimot bruke disse pilotene skal finansieres over rammetilskuddet hvor det aldri er plass til mer utgifter. Noen hadde bygd hele arbeidsplasser rundt å prøve ut nye ting. Var det nødvendig? Når det er CE godkjent og EU godkjent, og Harstad, Tønsberg, Bergen, Trondheim og Oslo allerede har hatt en pilot, trenger vi da virkelig å teste om dette fungerer? Nei. Vi må fokusere på dokumentert gevinst for å finne plass i rammetilskuddet. Gevinstrealiseringen er 95 prosent av prosjektet, ikke 5 prosent. Kommuner som piloterer på alt, kjører med høy risiko for at pilotene er utdaterte når de er «klare til bruk». Det spiller ingen rolle om fylket har betalt 30 prosent.

Konsulentskolen vi hadde satt opp var genial. Her gjorde vi oss bevisst inkompetente ved å benytte konsulenter til arbeid vi var fullt ut kapable til å håndtere selv. Konsulentene ble leid inn for å løse et «innovativt oppdrag», gjerne med 50 prosent ekstern finansiering fra stat eller fylke. Konsulentene fakturerte for å lære seg temaet, bygge noe på kunnskapen vi hadde betalt for, og jaggu måtte vi betale for å gå på kurs hos dem til slutt, slik at de skulle lære oss det vi hadde betalt dem for å lære seg. Ikke veldig effektivt på kort eller lang sikt. *Kommuner som ikke fokuserer på egenutvikling av kompetanse kjører med høy risiko.*

Fremad kamerater

Nå, noen få år etter vi fikk gjort noe med snerken har reisen mot fremtiden begynt. Kristiansund har nå alle IT-systemene i skyen og åpent nett i hele kommunen.

Når du logger inn på våre nettsider får du tilpassede tjenester. Er du ansatt kan du starte jobbapplikasjonene dine fra nettsiden med Bank-ID på mobil. Alt du trenger for å jobbe hos oss er en nettleser. Vi krypterer fra det utstyret du til enhver tid benytter og helt til kommunens sky, akkurat like enkelt og sikkert som nettbanken. For denne infrastrukturen kom vi på andreplass i Maastricht i kåringen av Europas mest innovative i offentlig sektor. Vi tapte for Barcelona. En absolutt verdig vinner vi bøyer oss i hatten for. *Kommuner som lager sky-tjenester uten en filosofi bak det hele kjører med høy risiko.*

Med økt fokus på samhandling, både tverrsektorielt og med andre forvaltningsnivå trenger alle kommuner gode samhandlingsverktøy. Vi valgte og adopterte tidlig Office365 og har vært med på utviklingen av endel funksjoner der. Kristiansund er global referanse-kunde hos Microsoft for offentlig sektor, så kanskje du ser Kristiansund på en presentasjon i München når koronaen har gitt seg. Det mest sentrale i valg av samhandlingsverktøy er å pålegge leverandørene av fagsystemer å fungere sømløst med samhandlingsverktøyet. Å ha seks forskjellige innbokser for oppgaver og meldinger er veldig uhensiktsmessig.

Pandemi

Mye av det jeg har omtalt så langt er for oss i Kristiansund nå «gammelt nytt». Det nye er global pandemi. Hvordan reagerer så min organisasjon på en pandemi? Halve laget dro rett på hjemmekontor med Bank-ID. Teams og Office365 hadde vi allerede brukt i nesten tre år, så halvparten av skoleklassene startet hjemmeundervisning morgenen etter vedtaket om skolestenging. På dag to var samtlige 137 skoleklasser på hjemmeundervisning med live video. Politikerne hadde digitale møter uken etter. Men å ta i bruk moderne teknologi forberedt over flere år var kanskje ikke det som overrasket meg mest. Den største overraskelsen var innovasjonskraften som plutselig befant seg i det «kreative kaos» en krise bringer frem.

Innovative løsninger var blitt en del av det totale løsningsbildet uten at noen tenkte så mye på det. Når kriseledelsen i en tidlig fase (ved første kriseledelse satt 31. januar 2020) lurte vi på hvordan hjemmetjenesten skulle rekke over alle brukere med eller uten Covid-19, kjøpte vi inn 140 målere for oksygenmetning. Legene hadde sagt det var den beste indikatoren for innleggelse. DevOps laget rapporteringsløsning på SMS og Web, Responssenteret tok overvåkingen, NAV stilte med en lege og IT satte opp driftsmiljøet. På 72 timer.

Mens de nasjonale avisene var fulle av ønsker om en nasjonal selvrapporteringsløsning hadde Kristiansund allerede denne klar med ID-Porten innlogging, og for alle innbyggere i landet. Politikk tok dessverre overhånd, og FHI insisterte på å lage dette selv. De lanserte en uke etter. Kanskje en veldig viktig uke etter.

På et senere tidspunkt, mens vi i Kristiansund fortsatt var (og er) i fase 1 av pandemien med 100 prosent sporing av smittede, var vi faretruende lave på munnbind. Vi hadde mange munnbind, men få som var dråpesikre. Vi trengte visirer. I løpet av 12 timer hadde kommunen 3D-printet visir og fått disse «godkjent» av OUS. Plutselig var munnbind fra industri og marin sektor like velegnet som de dråpesikre. Siden vi er en åpen kommune ble 3D modellene lagt ut, og privatpersoner i Kristiansund 3D printer nå visir for våre helter i førstelinjen for pandemien.

Teknologi spiser kultur til frokost?

Bruk av teknologi endrer kommunens rammebetingelser og tillater andre strategier enn man tidligere har sett i kommunal sektor. En slik utvikling er på ingen måte risikofri, men det er ikke status quo heller. Tydelige planer og ROS-analyser er viktige for å på en sikker måte komme fremtiden i møte. *Kommuner som ikke har en digital strategi kjører med høy risiko.*

I tillegg til digitalisering av kommunal sektor har vi flere viktige ingredienser som gjør den endelige retten enda bedre.

God tjenestedesign for å være sikker på at man produserer en tjeneste noen faktisk har behov for, og LEAN for å bygge effektive prosesser. Å digitalisere en råttan prosess gir ikke den effekten man trenger for å motivere ansatte til å jobbe på nye måter. Og motiverte ansatte er hovedingrediensen. Uten våre kompetente og motiverte ansatte, ingen tjenester.

Klarer vi som organisasjon å være attraktive for våre ansatte? Vi lager dyre planer for å vedlikeholde våre bygg og vi leier inn dyre konsulenter for å vedlikeholde vårt utstyr. Kunnskap er ferskvare i dagens samfunn. Passer vi godt nok på å vedlikeholde kunnskapen til våre ansatte? Gi de utfordringer? Ha høy terskel for innovasjon? Taper kommunal sektor kampen? Hva tenker ungdommen, våre nye kolleger, når de møter en tung linjeorganisert offentlig sektor? På universitetet var det team og prosjektarbeid. Det er forventningen vi ikke innfrir. Har vi råd til det?

Kanskje organisasjonsmodellen til offentlig sektor er vår høyeste risiko.

Arne Ingebrigtsen er utdannet ved høgskolen i Sør-Trøndelag og er akkurat ferdig med et årsstudium i Velferdsteknologi ved Høgskolen i Molde. Han er seriegründer innen IT, litteratur, eiendom, rekruttering og megling i selskaper som QuestBack, ClickBase, Vendetta og Notar. Styreerfaringen er hovedsakelig fra både øst- og vestkysten i USA og i Norge i et 10-talls selskaper fra 5-200 millioner. I en alder av 32 ledet Arne kontorer i egne selskaper i 25 land. I 2015 ble pendlertilværelsen for krevende, og han flyttet hjem til Kristiansund med familien og tiltrådte som rådmann i april det året.

Av **Knut Erik Lie**,
seniorrådgiver, NKRF

Konsolidert årsregnskap i kommunene

Kommuner og fylkeskommuner skal fra 2020 utarbeide konsolidert årsregnskap i tillegg til årsregnskap for de enkelte regnskapsenhetene. Dette er en viktig nyhet som ikke bare vil kreve arbeid i årsoppgjøret, men også stille krav til organisering av regnskapsføringen.

I denne artikkelen gis en oversikt over bestemmelsene om konsolidert årsregnskap og en omtale av de viktigste punktene i høringsutkastet til standard om konsolidert årsregnskap fra Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Hvorfor konsolidert årsregnskap?

Kommunen som rettssubjekt består av flere ulike virksomheter. Disse kan være en del av kommunens «hovedorganisasjon», som i kommuneloven benevnes som kommunekassen, kommunale foretak (KF), eller interkommunale samarbeid i form av interkommunale politiske råd (IPR) eller kommunale oppgavefelleskap (KO). KF, IPR og KO er også egne regnskapsenheter og skal avlegge fullstendig årsregnskap bestående av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanse og noter for sin virksomhet. Ved innføring av krav om konsolidert årsregnskap får kommunene nå i tillegg plikt til å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet.

Kommunelovutvalget¹ viste til at kommunen som rettssubjekt er å regne som én økonomisk enhet. Kommunestyret rår over alle midler og eiendeler som ligger i de ulike virksomhetene. Kommunen vil også være ansvarlig for alle forpliktelser og all gjeld i virksomhetene. Utvalget mente derfor at kommunene bør ha ett regnskap som dekker hele kommunen som juridisk og økonomisk enhet, som vil synliggjøre den reelle økonomiske situasjonen til kommunen. Utvalget uttalte videre at:

Et konsolidert regnskap vil gi kommunestyret et bredere grunnlag for styring og kontroll, enten det gjelder beslutninger som har betydning for den samlede økonomiske utviklingen, eller hvordan kommunens samlede midler prioriteres i et helhetsperspektiv.

¹ NOU 2016:4 Ny kommunelov, kapittel 19.5.4.3

Spesielt gjelder dette for kommuner med flere foretak eller med foretak av stor økonomisk betydning. I slike tilfeller vil det også være fornuftig å knytte finansielle måltall til det konsoliderte regnskapet for kommunen.

Kommuneregnskapet har tradisjonelt hatt hovedfokus på bevilgningskontroll, dvs. at regnskapets hovedoppgave er å føre kontroll med hva kommunens midler brukes til, og om denne bruken er i tråd med kommunestyrets forutsetninger slik de fremkommer i budsjettet. Dette fokuset er fremdeles viktig, og vil hovedsakelig ligge i enkeltregnskapene. Formålet med konsolidert årsregnskap på sin side er altså å kunne si mer om den samlede økonomiske utviklingen og finansielle situasjonen til kommunen. Dette kommer bedre fram ved å se kommunen samlet som juridisk og økonomisk enhet.

Hvilke enheter skal inngå i konsolidert årsregnskap?

Det fremgår av kommuneloven § 14-6 første ledd bokstav d, at det skal utarbeides et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet. Det innebærer at det konsoliderte årsregnskapet skal omfatte:

- Kommunekassen
- Kommunale foretak
- Interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap som er en del av kommunen som rettssubjekt (interkommunale samarbeid)
- Lånefond

Små interkommunale samarbeid kan utelates fra det konsoliderte årsregnskapet, jf. budsjett- og regnskapsforskriften § 10-3.

Interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekt skal kun inngå i det konsoliderte årsregnskapet i kontorkommunen, og altså ikke hos de øvrige deltakerkommunene. Interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt skal ikke inngå i

Ved innføring av krav om konsolidert årsregnskap får kommunene nå i tillegg plikt til å utarbeide et samlet regnskap for kommunen som juridisk enhet.

konsolidert årsregnskap. Det samme gjelder interkommunale selskaper (IKS) og andre selskaper kommunen er eier i.

Vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20 innebærer at en kommune overlater utførelsen av oppgaver til en vertskommune. Et slikt samarbeid er en del av vertskommunens virksomhet og er ikke en egen regnskapsenhet. Regnskapet for et vertskommunesamarbeid inngår derfor i regnskapet til vertskommunens kommunekasse.

Forholdet til KOSTRA

KOSTRA publiserer nøkkeltall for kommunene på konsernnivå. I tillegg til de enhetene som inngår i kommunens konsoliderte årsregnskap, omfatter konserntallene i KOSTRA også interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt og IKS.

Formålet med det konsoliderte årsregnskapet er å synliggjøre den økonomiske situasjonen til kommunen, noe som kommer til uttrykk ved at drifts- og investeringsregnskapet oppstilles på artsnivå. Formålet med KOSTRA er på sin side først og fremst å presentere nøkkeltall for den kommunale tjenesteproduksjonen, uavhengig av hvordan denne er organisert.

Det konsoliderte årsregnskapet skal også rapporteres til KOSTRA, og tanken er at det på sikt skal erstatte enkeltregnskapene som grunnlag for konserntallene i KOSTRA.

En utfordring er at den eliminerings av konserninterne transaksjoner som gjøres ved utarbeidelse av konsolidert årsregnskap vil være mer omfattende enn i KOSTRA. I konserntallene i KOSTRA elimineres kun interne transaksjoner mellom regnskapsenhetene, dersom begge parter i transaksjonen benytter samme funksjon. Enkelte transaksjoner som elimineres i det konsoliderte årsregnskapet skal derfor likevel rapporteres i KOSTRA. I tillegg skal KOSTRA fremdeles omfatte IPR og KO som er egne rettssubjekt og IKS.

Regnskapsstandard om konsolidert årsregnskap

Foruten lovhjemmelen for konsolidert årsregnskap i kommuneloven § 14-6, er det gitt ytterligere bestemmelser i budsjett- og regnskapsforskriften

kapittel 10. I tillegg sendte GKRS i januar 2020 en kommunal regnskapsstandard om konsolidert årsregnskap på høring. KRS nr. 14 (HU) «Konsolidert årsregnskap» har høringsfrist 1. juni 2020.

Det konsoliderte årsregnskapet skal iht. budsjett- og regnskapsforskriften § 10-1 første ledd vise kommunen som én økonomisk enhet. GKRS legger til grunn at dette innebærer at resultatene i det konsoliderte regnskapet, spesielt netto driftsresultat, så langt som mulig skal være uavhengig av kommunens organisering. I praksis innebærer det at resultatene i det konsoliderte årsregnskapet skal fremstå som om all virksomhet ligger i kommunekassen.

Høringsutkastet omhandler følgende problemstillinger:

- Gjennomføring av konsolideringen
- Eliminering av transaksjoner og mellomværende
- Omarbeiding av regnskaper utarbeidet etter regnskapsloven
- Konsolidering av interkommunale samarbeid
- Noteopplysninger i konsolidert årsregnskap

Gjennomføring av konsolideringen

Konsolideringen gjennomføres ved at årsregnskapene for de enkelte regnskapsenhetene summeres sammen. Transaksjoner og mellomværende mellom regnskapsenhetene skal ikke inngå og blir derfor eliminert.

Det skal ikke foretas noen ny regnskapsavslutning i det konsoliderte årsregnskapet. Det vil si at dersom f.eks. et kommunalt foretak avlegger et årsregnskap med et merforbruk, skal det konsoliderte årsregnskapet vise dette merforbruket, selv om f.eks. kommunekassen har tilstrekkelig med midler på disposisjonsfond til å kunne ha dekket merforbruket.

Nærmere om eliminering av transaksjoner og mellomværende

Interne transaksjoner og mellomværende, dvs. transaksjoner og mellomværende (fordringer og gjeld) mellom regnskapsenhetene, skal elimineres i det konsoliderte årsregnskapet.

I noen tilfeller kan imidlertid eliminering av interne transaksjoner innebære at det konsoliderte årsregnskapet vil fremstå med andre resultater enn

	Kommune- kassen	KF	Eliminering	Konsolidert regnskap
DRIFTSREGNSKAPET				
Lønnsutgifter	200			200
Internt salg	-50		50	0
Netto utgift	150			200
INVESTERINGSREGNSKAPET				
Kjøp av driftsmidler		400		400
Internt kjøp		50	-50	0
Sum utgifter		450		400

summen av regnskapsenhetene. Dette gjelder spesielt ved transaksjoner som den ene parten fører i driftsregnskapet og den andre i investeringsregnskapet. Eksempler på slike transaksjoner er avdrag på interne lån mellom regnskapsenheter, aktivering av renter på interne lån og kjøp av tjenester fra en regnskapsenhet til bruk i investeringsaktiviteter hos den andre regnskapsenheten.

Interne lån antas å være spesielt relevant, da det ofte vil være gunstig at kommunen tar opp større enkeltlån som ligger i kommunekassens regnskap og lånes ut internt til et KF. Dersom det eksterne lånet i stedet ligger i regnskapet til KF-et som gjennomfører investeringen, oppstår ikke denne problemstillingen. Det samme gjelder dersom kommunen har lånefond, da budsjett- og regnskapsforskriften har særskilte regler for disse.

I høringsbrevet har GKRS illustrert problemstillingen med et eksempel (se over) på avdrag på interne lån. Her vises det samme med et eksempel hvor et KF kjøper konsulent tjenester, f.eks. prosjektledelse, fra kommunens eiendomsavdelingen som er en del av kommunekassen, til et investeringsprosjekt.

Eliminering av det interne kjøpet av konsulent tjenester vil altså innebære at nettoutgiftene i driftsregnskapet blir høyere i konsolidert regnskap enn summen i regnskapsenhetene. Sum investeringsutgifter blir tilsvarende lavere.

GKRS har lagt vekt på at konsolidert årsregnskap skal vise kommunen som én økonomisk enhet, slik at resultatene i det konsoliderte regnskapet i størst mulig grad skal fremstå slik de ville gjort dersom virksomheten var drevet innenfor kommunekassen.

I dette tilfellet, hvor en ansatt på eiendomsavdelingen er prosjektleder for et investeringsprosjekt, ville en del av lønnsutgiftene blitt belastet investeringsregnskapet. Driftsregnskapet ville da vist netto lønnsutgifter på 150, mens investeringsregnskapet ville vist lønnsutgifter på 50 i tillegg til kjøp av driftsmidlene på 400, dvs. totale investeringsutgifter på 450. I eksemplet ovenfor, hvor KF-et

gjennomfører investeringen, vil tilsvarende resultat kunne oppnås i det konsoliderte årsregnskapet ved å unnlate å eliminere det interne kjøpet/salget av konsulent tjenester.

Høringsutkastet til KRS nr. 14 legger derfor til grunn at interne transaksjoner hvor utgiften eller inntekten føres i driftsregnskapet i den ene regnskapsenheten, og tilhørende inntekt eller utgift føres i investeringsregnskapet i den andre enheten, ikke skal elimineres. En slik løsning kan imidlertid komme i konflikt med elimineringsplikten som følger av budsjett- og regnskapsforskriften § 10-1 andre ledd. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil vurdere om det er behov for å gi en eksplisitt hjemmel i forskriften for unntak fra elimineringsplikten.

Omarbeiding av regnskaper ført etter regnskapsloven

Alle kommunale foretak skal inngå i det konsoliderte årsregnskapet, herunder næringsdrivende KF som avlegger regnskap etter regnskapsloven. Dette gjelder også KF som driver kraftvirksomhet og er unntatt fra KOSTRA-rapportering.

Det konsoliderte årsregnskapet skal følge kommunekassens prinsipper, dvs. kommunale regnskapsprinsipper. Regnskap for KF som er ført etter regnskapsloven må derfor omarbeides til kommunale prinsipper for å kunne konsolideres.

Generelt er det lagt til grunn at forskjeller som skyldes at arbeidskapitalprinsippet ikke gjelder etter regnskapsloven, må omarbeides. Dette er forhold som innebærer at det er forskjell på hva som regnes som inntekt/utgift i kommuneregnskapet i forhold til hva som regnes som inntekt/kostnad etter regnskapslovens prinsipper.

De mest sentrale forskjellene vil gjelde investeringer og finansiering av disse. Omarbeiding til kommunale regnskapsprinsipper innebærer at det må etableres et fullstendig investeringsregnskap. Investeringer KF-et har gjennomført og ført rett i balansen, må identifiseres og rapporteres som investeringsutgifter

Interkommunale samarbeid som er egne rettssubjekt skal ikke inngå i konsolidert årsregnskap.

i investeringsregnskapet. Tilsvarende må finansieringen av investeringene inntektsføres i investeringsregnskapet. Oppstillingen over investeringsutgifter og finansieringen av disse, som skal utarbeides i henhold til budsjett- og regnskapsforskriften § 7-3, kan gi et godt grunnlag for å identifisere de nødvendige utgiftene og inntektene. Er foretaket så stort at det utarbeider kontantstrømoppstilling etter regnskapsloven § 6-4, vil mye av grunnlaget også ligge der.

Forskjeller mellom kommuneregnskapet og regnskap etter regnskapsloven som utelukkende skyldes periodiseringsforskjeller, kan imidlertid unnlates omarbeidet.

Høringsnotatet drøfter omarbeiding av flere aktuelle regnskapsposter, herunder varelager, anleggsmidler, avdrag på lån og pensjon. Når det gjelder pensjon legger høringsutkastet til grunn at regnskapsførte pensjonskostnader etter regnskapsloven kan legges til grunn som pensjonsutgifter i det konsoliderte årsregnskapet, uavhengig av om pensjonskostnadene er regnskapsført etter NRS 6 Pensjonskostnader eller betalt pensjonspremie er regnskapsført som pensjonskostnad i samsvar med regnskapsloven § 5-10.

I tillegg må egenkapitalen omarbeides, slik at den blir bestående av en kapitalkonto og en fondsdel. Kapitalkontoen skal tilsvare forskjellen mellom anleggsmidler og langsiktig gjeld, eventuelt korrigert for ubrukte lånemidler. Fondsdelen må deles inn i bundne fond, ubundne investeringsfond og disposisjonsfond.

Konsolidering av interkommunale samarbeid

Interkommunale samarbeid (interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap) som utarbeider eget årsregnskap og ikke er eget rettssubjekt, skal innarbeides i kontorkommunens konsoliderte årsregnskap.

Samarbeidet konsolideres inn fullt ut, ikke bare kontorkommunens andel. Det innebærer at alle inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital tas med i sin helhet i det konsoliderte årsregnskapet. Transaksjoner og mellomværende med kontorkommunen, herunder KF mv., elimineres, men ikke transaksjoner og mellomværende med øvrige deltakerkommuner.

I det konsoliderte årsregnskapet vil dermed et interkommunalt samarbeid fremgå på samme måte

uavhengig av om det avlegger eget årsregnskap eller ikke. Et interkommunalt samarbeid vil også fremgå på samme måte som et vertskommunesamarbeid.

Noteopplysninger i konsolidert årsregnskap

Budsjett- og regnskapsforskriften § 10-4 stiller krav til noter i det konsoliderte årsregnskapet. Det skal gis noteopplysninger om:

- Hvilke enheter som inngår
 - Enheter som eventuelt er utelatt
 - Enheter som har kommet til eller gått ut av det konsoliderte årsregnskapet siden forrige regnskapsår
 - Regnskapsopplysninger om enheter nevnt i b og c, dersom det har betydning for vurderingen av kommunens økonomiske utvikling og stilling
 - Andel inntekter, utgifter, eiendeler, gjeld og egenkapital som er knyttet til øvrige deltakerkommuner i interkommunale samarbeid
- I tillegg skal de notene som følger av forskriften §§ 5-10 til 5-14 i utgangspunktet også fremgå av det konsoliderte årsregnskapet. Disse noteopplysningene kan imidlertid utelates så langt det er i samsvar med god kommunal regnskapsskikk.

Høringsutkastet til KRS nr. 14 drøfter hvilke noteopplysninger som kan utelates. Enten i sin helhet, eller ved at opplysningene kan forenkles eller gis mer aggregert.

Høringsutkastet legger blant annet opp til at pensjonsnoten i konsolidert årsregnskap kan begrenses til å opplyse om samlet pensjonskostnad og årets pensjonspremier, samt balanseførte pensjonsmidler og -forpliktelser. For selvkostområder hvor det er gitt fullstendige noteopplysninger i årsregnskapet for én regnskapsenhet, kan opplysningene i konsolidert begrenses til årets selvkostresultat og størrelsen på selvkostfondet. Det foreslås at noteopplysninger om kapitalkonto og bundne fond kan utelates i sin helhet. Det samme gjelder ytelser til ledende personer, godtgjørelse til revisor og separate regnskapsoppstillinger for deler av virksomheten.

Det legges også til grunn at noteopplysninger som vil være lik tilsvarende note i kommunekassens årsregnskap kan utelates. Fremstilles konsolidert årsregnskap i samme dokument som kommunekassens årsregnskap, kan noteoppstillingene fremstilles samlet for de to årsregnskapene.

Foto:
Kommunal
Rapport

Av **Ragnild Sved**, debattredaktør
i Kommunal Rapport

Etter koronatida kommer læretida

Koronakrisen var krevende, kostbar og dødbringende, men gir også muligheter – for læring. Her har kontrollutvalgene og kommunerevisjonene en viktig rolle.

Evaluering er et ord på manges lepper etter at den verste stormen har lagt seg. Nasjonalt har statsminister Erna Solberg varslet at regjeringen ønsker at en kommisjon skal granske både beredskapen og håndteringen av epidemien. I skrivende stund er verken mandatet eller medlemmene klare, men det vil garantert bli debatt om begge deler.

Lokalt vil det også komme krav og ønsker om evalueringer, og det vil være naturlig å bruke forvaltningsrevisjon som et redskap her.

Kontrollutvalget i Stavanger er allerede på ballen. De skal ta stilling til om de skal bestille en forvaltningsrevisjon av kommunens håndtering av koronaepidemien, men tar endelig beslutning til spørsmålet først på neste møte.

For å skaffe rom for prosjektet, foreslår utvalget å utsette en annen, planlagt forvaltningsrevisjon.

Av et notat Rogaland Revisjon laget før første behandling i kontrollutvalget, går det fram at de mener en revisjon av koronaarbeidet vil kunne avhjelpe kommunen i en vanskelig situasjon. De skisserer tre aktuelle temaer: Håndteringen av smittesituasjonen, kostnadene den vil påføre kommunen og hvordan kommunen kan opprettholde et godt tjenestetilbud under nye og krevende økonomiske rammebetingelser.

De to første punktene hadde kommunedirektøren allerede tatt opp at han ønsket undersøkt. I kontrollutvalgets møte kom det to nye innspill til hva mandatet for prosjektet bør inneholde: Evaluering av krisehåndteringsfullmakten som ble vedtatt i bystyret 1. april, og av hvordan sårbare grupper – barn/ungdom/innvandrere – ble ivaretatt.

Revisjonens forslag til mandat er nå oppsummert i sju spørsmål som favner bredt, og omfatter organisering, tiltak og samarbeid med andre aktører. Før arbeidet for alvor setter i gang, blir det trolig spisset ytterligere. Men utgangspunktet er det beste: Å trekke lærdommer av

kommunens arbeid under krisen, og å finne potensial for forbedring.

Trolig vil det alltid medføre et visst ubehag for kommunens ledere å bli kikket nøye i kortene av kommunerevisjonen og kontrollutvalget. Unnlattelsesnyder i beredskapsarbeidet og feilsteg under selve krisehåndteringen kan komme for en dag.

Samtidig vil det være store forståelse for at det kan være slik. Alle sider ved en krise slik den vi har opplevd nå, var vel ingen fullt ut forberedt på, til tross for at Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap hadde pandemi i toppsjiktet av sine krisescenarioer. Men kommunale ledere ønsker å forbedre seg der det måtte avdekkes svikt, og nettopp dette er poenget med en forvaltningsrevisjon.

Ved å gå inn tidlig, slik planen er i Stavanger, kan man høste erfaringer mens krisehåndteringen er friskt i minnet og kanskje i en viss grad pågå. Samtidig er det fornuftig å bruke tid til å utvikle temaene for revisjonen, etter hvert som man får mer innsikt i hendelsesforløpene.

Temaene vil trolig variere også dersom flere kommuner setter krisehåndteringen under lupen gjennom en forvaltningsrevisjon. Uansett er det naturlig å rette søkelyset særlig mot områder der man mistenker svikt eller mangler.

I praksis kan det bety at én kommune velger å undersøke om fullmakter ble vedtatt på en åpen og demokratisk måte, en annen om smittevernet ble godt nok ivaretatt på sykehjemmene, en tredje om tilgangen på smittevernustyr var tilstrekkelig – for eksempel. I mange tilfeller vil dette også innebære en evaluering av hvordan sentrale råd, vedtak og distribusjonskanaler fungerte for dem «på bakken» i kommunene og gi nyttig lærdom.

En rapport som viser god håndtering, mestring og kreativitet vil være hyggelig, men det er mest å lære av det som ikke gikk så bra. ☺

ØVRIGE KRONIKØRER:

Foto: TI
Norge

Tor Dølvik, spesialrådgiver
i Transparency International
Norge og medlem av
Kommunesektorens etikuttvalg

Bidragstere fra KS
Kommunesektorens
organisasjon

Foto: Riks-
revisjonen
Ilja Hendel

Riksrevisor
Per-Kristian Foss

Av **Bård Espelid** (Askøylisten), tidligere varaordfører, nå kommunestyrerepresentant, i Askøy kommune

Drikkevannskrisen på Askøy – hva gikk galt?

Målrettede forvaltningsrevisjoner kan bidra konstruktivt til sikker vannforsyning i kommunene. Dette potensialet til kontrollutvalget bør kommunestyrer ha i mente når kontrollutvalgenes budsjett diskuteres og vedtas.

På forsommeren i fjor leverte Askøy kommune bakterieinfisert drikkevann fra Kleppe vannverk. Dette førte til at flere enn ble 2 000 ble syke. Av disse ble nærmere 70 lagt inn på sykehus. Det var også to dødsfall som beklageligvis kunne knyttes til at kommunen leverte helsefarlig drikkevann.

I tillegg til de helsemessige konsekvensene, førte hendelsen til at det ble åpnet en tilsynssak fra fylkeslegen. Politiet har en pågående etterforskning for å kartlegge om kommunen har brutt drikkevannsforskriften. I etterkant av hendelsen har kommunen mottatt ulike krav om økonomisk kompensasjon. Sist, men ikke minst, hendelsen har medført at kommunen ble påført uforutsette kostnader og et betydelig omdømmetap. Tilliten til at kommunen er en pålitelig drikkevannsløseleverandør er fortsatt tynnslett.

Inntrengning av bakterieholdig fremmedvann i et drikkevannsbasseng (råsprengt fjellhall) var trolig den direkte årsaken til hendelsen. Regnvann, som hadde vært i kontakt med dyreavføring, kom i kontakt med det rene drikkevannet ved at det trengte inn gjennom sprekker i fjelloverdekningen. Dette førte til at drikkevannet ble forurenset av bakterien *Campylobacter*. Denne bakterien kan gi kraftige tarminfeksjoner og diare hos mennesker. Det var dette mange innbyggere på Askøy ble rammet av.

Mange har stilt spørsmål ved hvordan rensedrikkevann kunne bli forurenset, og at det ikke ble oppdaget. Det utsprengte drikkevannsbassenget (høydebassenget), skal fungere som et hygienisk rent rom for rensedrikkevann. Fjellformasjonen som omgir drikkevannet, skal derfor også fungere som en hygienisk barriere som skal hindre inntrengning av fremmedvann. For å sikre at integriteten til denne barrieren er tilfredsstillende, må det gjennomføres regelmessige risikovurderinger, tilstandsvurderinger og andre sikringstiltak. Dette er svært viktig, fordi det er generell bransjekunnskap at drikkevannsbasseng representerer et betydelig risikoelement i vandrdistribusjonsnett. Spesielt råsprengte fjellhaller er kjent for å representere en høy risiko for at drikkevannet kan bli forurenset.

I 2004 fikk Norge matloven. Loven er basert på prinsipper om risikovurdering, risikohåndtering og risikokommunikasjon. Matloven gjelder også drikkevann. For å konkretisere kravene til drikkevannsproduksjon ytterligere, er det utarbeidet en forskrift om vannforsyning og drikkevann (drikkevannsforskriften). Denne har sitt grunnlag i matloven og folkehelsesloven. Formålet til drikkevannsforskriften er «å beskytte menneskers helse ved å stille krav om sikker levering av tilstrekkelige mengder helsemessig trygt drikkevann som er klart og uten fremtredende lukt, smak og farge.» Drikkevannsforskriften stiller en rekke krav til vannverkseiere for å sikre at disse leverer helsemessig trygt drikkevann.

Et viktig krav i drikkevannsforskriften er at vannverkseier skal etablere en internkontroll som skal sikre og vise at alle krav i forskriften etterleves. Et annet krav er at vannverkseier skal identifisere farer som må forebygges, reduseres eller fjernes for å sikre en pålitelig drikkevannsforsyning. Farekartleggingen skal også danne grunnlag for en adekvat beredskapsplanlegging.

For Askøy kommune er det viktig å finne ut hva som førte til at vi leverte helsefarlig vann til innbyggerne våre. Derfor er det iverksatt en uavhengig, ekstern granskning som skal kartlegge både de direkte og bakenforliggende årsakene til hendelsen. I tillegg er det grunn til å spørre om den løpende «kvalitetssikringen» av kommunens virksomhet som utøves av kontrollutvalgene, i større grad kan brukes til å følge opp tilstanden til viktige infrastrukturtenester som levering av trygt og godt drikkevann.

Forvaltningsrevisjoner, som belyser kommunens evne til å møte kravene i drikkevannsforskriften, vil kunne identifisere kritiske avvik før dette resulterer i alvorlig svikt i drikkevannsforsyningen. Målrettede forvaltningsrevisjoner kan bidra konstruktivt til sikker vannforsyning i kommunene. Dette potensialet til kontrollutvalget bør kommunestyrer ha i mente når kontrollutvalgenes budsjett diskuteres og vedtas. De samfunnsmessige og økonomiske kostnadene som oppstår når vannforsyningen svikter, reflekteres klart gjennom hendelsen i Askøy kommune i fjor. Derfor er det viktig at alle tar lærdom av det skjedde på Askøy. ©

Av **Christine Calvert**,
Tekstdoktor

Skriv klart, bli forstått

Alle ønsker å bli forstått. Vi ønsker at en leser skal bli informert og forstå hva han eller hun skal gjøre.

Likevel er det forbausende mange som skriver uklare tekster. Mange lurer på om det de skriver blir presist nok hvis de skriver enkelt og klart.

Dermed blir det en kamp mellom kommunikasjon og presisjon. Hjelper det å være presis hvis mottakeren faktisk ikke forstår hva som står i teksten?

Ofte er det ikke det å være presis nok som er problemet. Jeg synes at dette blir en unnskyldning – at man bruker vanskelige fagtermer istedenfor å anstrenge seg for å bli forstått.

Her er et favoritteksempel på klart og godt språk. Det er fra noen år siden, da ansatte fortsatt måtte levere skattekort. Hun som var ansvarlig for lønnsutbetaling i en organisasjon, sendte stadig vekk ut påminnelser om at vi måtte levere skattekort. Hun ble nok ganske lei av å mase, for en dag sendte hun ut denne teksten til alle i en e-post:

Alle SKAL levere skattekort innen fredag. Dersom du IKKE gjør det, må jeg trekke 50 prosent i skatt. Du kan frata meg den gleden ved å sende skattekortet så fort som mulig.

Jeg elsker dette eksemplet! Og, i tilfelle du lurer, så fungerte det svært bra.

Feil som går igjen

Å skrive klart og tydelig handler om å sette deg inn i mottakerens sted. Jeg legger merke til to klassiske feil som skribenter gjør:

1. De gjemmer viktig informasjon langt nede i teksten
2. De skriver for komplisert og bruker vanskelige ord

Klarspråk og pyramider

Istedenfor å tenke på hva som er viktigst, og sette det øverst, er det svært mange som venter med å sette

inn det viktigste i en konklusjon i slutten av teksten. En enkel regel er å bruke modellen omvendt pyramide. Da passer du på at det viktigste poenget kommer først, og så skriver du med fallende viktighet.

Det er lett å tro at alle forstår

Å jobbe med klarspråk handler om et ønske og en vilje til å bli forstått. Å bruke vanskelig språk og fagterminologi kan faktisk bli et demokratisk problem. Derfor er det også en satsing på klarspråk i det offentlige.

Hvis du er god til å skrive klart, er det mer sannsynlig at du blir oppfattet som en autoritet. Enda bedre – du bidrar til kvalitet i en bedrift eller organisasjon, fordi andre ikke misforstår viktig informasjon.

Heldigvis er det mange som innser viktigheten av å skrive klart. En fylkeskommune jeg har jobbet med, har en uttalt politikk om at alle tekster på fylkeskommunen skal kunne bli lest av en som er 16 år.

16-åring er ganske språkmektige. Men hvis språket blir veldig komplekst, detter de av.

Her er det bare øvelse som skal til. Alle som er gode til å skrive, kan lære seg klarspråk.

Hva kan du gjøre for å bli dyktigere i klarspråk?

1. *Sørg for at det viktigste kommer først i teksten.* Husk omvendt pyramide. Hva er det leseren må vite først for å kunne ta til seg resten av informasjonen?
2. *Stopp opp hver gang du bruker et faguttrykk eller fremmedord.* Ville leseren din forstått dette ordet? Kan det forstås av en som er 16 år?

En enkel regel er å bruke modellen omvendt pyramide. Da passer du på at det viktigste poenget kommer først, og så skriver du med fallende viktighet.

3. *Erstatt dette med et ord som leseren din forstår.*
Mange selskaper, spesielt innenfor finans har ordlister over fy-ord og hva fy-ordene skal erstattes med. Forsikringselskaper har gått over til å bruke ordet «pris» istedenfor «premie». (De færreste oppfatter det som en premie at de får lov å betale for forsikringen.)
4. *Test teksten på en som ikke kjenner faget ditt.*
I hvert fall hvis du skal sende ut informasjon til eksterne.

Her er et enkelt eksempel på hvordan du kan forenkle en smule. Dette er to tekster som jeg fant på nettet, hvor begge på hver sin måte forklarer bærekraftig utvikling.

Hva foretrekker du å lese i en hektisk hverdag?

Denne teksten?

En bærekraftig utvikling blir definert som en utvikling som tilfredsstillers dagens generasjoners behov uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter for å tilfredsstillere sine behov. Med andre ord, vi må bruke ressursene fornuftig.

Eller denne?

Bærekraftig utvikling handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Hvis vi bryter ned disse to tekstene, så ser vi hva forskjellen er.

Istedenfor «blir definert som en utvikling som tilfredsstillers dagens generasjoners behov» i første tekst, kan vi lese «handler om å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag».

Istedenfor «uten at det går på bekostning av framtidige generasjoners muligheter for å tilfredsstillere sine behov», kan vi lese «uten å ødelegge framtidige

generasjoners muligheter til å dekke sine».

Som du ser, handler klarspråk å bli mer bevisst på å nå frem.

Oppsummert: Skriv klart, skriv godt, bli forstått. Eller, som sønnen min sa til meg, da jeg skulle holde et foredrag for en organisasjon om hvordan man skal snakke til ungdom:

Snakk som folk! ☉

Christine Calvert er Norges eneste tekstdoktor. Hun holder kurs og foredrag om skriving og kommunikasjon i inn- og utland. Hun har skrevet bøkene «Skriv så det selger» og «Skriv for nettet – kort og godt» på Universitetsforlaget. www.tekstdoktor.no

Av **Tom Øyvind Heitmann**, rådgiver
i Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark
IKS og leder av NKRFs selskapskontrollkomite

Standard for eierskapskontroll – på høring

Styret i NKRF har sendt forslag til faglig standard for eierskapskontroll (RSK 002) på høring. Høringsfristen er satt til 10. mai 2020.

Standardens innhold og oppbygning er utformet i lys av RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon, men med mindre omfattende metodiske krav på enkelte punkter. I tillegg er standarden naturlig nok tilpasset de særlige hensyn som gjør seg gjeldende ved gjennomføring av eierskapskontroller.

En standard blir til

Selskapskontrollkomiteen i NKRF har i flere år vurdert behovet for en egen standard for eierskapskontroll. Våren 2019 sendte komiteen forslag om innføring av en slik standard til styret i NKRF. Senere vedtok styret at det skal utarbeides en standard for eierskapskontroll. I vedtaket ba styret om at forbundets selskapskontrollkomite og forvaltningsrevisjonskomite skulle sette i gang et arbeid med å utarbeide en slik standard.

Som en følge av dette har selskapskontrollkomiteens laget et forslag til standard for eierskapskontroll i samarbeid med forvaltningsrevisjonskomiteen og administrasjonen i NKRF. I tillegg har komiteen innhentet innspill fra medlemmer i forbundet (workshop i oktober 2019), samt fra medlemmer i kvalitetskontrollkomiteen og enkelte kontrollører i NKRFs forbundsbaserte kvalitetskontrollordning. Styret vedtok å sende standarden på høring i mars 2020.

Hvorfor en egen standard for eierskapskontroll?

Gjennom ny kommunelov har eierskapskontroll blitt en revisjonsoppgave, som skal skje i tråd med god kommunal revisjonsskikk¹. I den forbindelse har lovgiver uttrykt forventning om en heving av den faglige kvaliteten innenfor eierskapskontroll². God

kommunal revisjonsskikk uttrykkes blant annet gjennom faglige standarder.

På generelt grunnlag kan det hevdes at de grunner som taler for egne faglige standarder innenfor regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, også gjør seg gjeldende for eierskapskontroll.

En egen standard for eierskapskontroll har også sine praktiske og pedagogiske fordeler. Selskapskontrollkomiteen og forvaltningsrevisjonskomiteen var tidlig enige om at det i utgangspunktet bør utarbeides en egen standard for eierskapskontroll, men var åpen for å endre standpunkt dersom gode grunner talte for det. Et alternativ kunne jo være å innlemme eierskapskontroll i standard for forvaltningsrevisjon. Imidlertid ga innspill fra workshopen i oktober 2019 entydig tilbakemelding om behovet for en egen standard for eierskapskontroll. Det samme gjorde innspill fra medlemmer i kvalitetskontrollkomiteen og enkelte av forbundets kvalitetskontrollører.

Standardens oppbygning og innhold

Komiteene har lagt vekt på at de to beslektede standardene skal ha lik oppbygging og like formuleringer så langt det er dekkende og hensiktsmessig. Videre har standarden kun obligatoriske punkter. Meningen har vært at standarden skal være normativ, og framstå så klar og kortfattet som mulig. På en rekke punkter i standarden vil det være naturlig å utdype gode løsninger og råd i veileder for eierskapskontroll.

Standardens hovedpunkter er som følger:

- Innledning
- Krav til revisor
- Bestilling og problemstillinger
- Dialogen med eier, selskaper og andre berørte
- Prosjektplan
- Vurderingskriterier
- Metode og data

1 Se lov om kommuner og fylkeskommuner § 24-2 første og andre ledd

2 Se Prop. 46 L (2017 - 2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner, på side 324.

På generelt grunnlag kan det hevdes at de grunner som taler for egne faglige standarder innenfor regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, også gjør seg gjeldende for eierskapskontroll.

- Vurderinger og konklusjoner
- Anbefalinger
- Rapport
- Dokumentasjon
- Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll

I standarden for eierskapskontroll presiseres det innledningsvis at undersøkelse av virksomheten i kommunalt eller fylkeskommunalt eide selskaper (forvaltningsrevisjon i selskap) skal gjennomføres i samsvar med RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon.

Omtale av enkelte punkter i RSK 002 Standard for eierskapskontroll

Det er enighet i de to komiteene om det forslaget til standard som er sendt på høring. Enkelte punkter har imidlertid vært gjenstand for mer tvil og drøftinger enn andre punkter, og noen punkter er delvis forskjellige i de to standardene. Dette gjelder spesielt følgende punkter:

Krav til revisor

Punkt 2 og 3 i RSK 002 og RSK 001 er noe ulikt grammatisk formulert. RSK 001 krever at oppdragsansvarlig skal sikre tilstrekkelig kompetanse i gjennomføringen, og sørge for at kravet om uavhengighet ivaretas. Oppdragsansvarliges ansvar for å sikre tilstrekkelig kompetanse følger av innledningen til RSK 002, der det generelt framgår at oppdragsansvarlig er ansvarlig for å påse at standardens krav er oppfylt. Det kan imidlertid være at kravet til oppdragsansvarlig revisor ikke framgår klart nok i RSK 002, og således bør justeres.

Dialogen med eier, selskapet og andre berørte

Punkt 8 i RSK 002 og RSK 001 er noe ulikt formulert. I RSK 001 stilles det krav til å sikre god dialog med revidert enhet og «øvrige involverte og andre relevante aktører». I RSK 002 stilles det krav til god dialog med «eier og selskap», men punktet omfatter ikke øvrige involverte og andre relevante aktører. Imidlertid har RSK 002 et punkt 12 som er ment å ivareta andre aktører (det vil si tidligere eier-

representanter og tidligere styreledere), særlig for ivaretagelse av «grunnleggende krav til kontradiksjon».

Vurderingskriterier

I blant annet punktene 15 og 16 i RSK 002 anvendes begrepet «vurderingskriterier» i stedet for revisjonskriterier. Dette har sin bakgrunn i at eierskapskontroll ikke er definert som revisjon, men det er en oppgave som revisor skal utføre, jf. kommuneloven § 24-2. Det er derfor ikke naturlig å omtale kriteriene som revisjonskriterier. Vurderingskriterier og revisjonskriterier har imidlertid den samme funksjonen, nemlig å være de krav eller normer/standarder som innsamlet data skal vurderes opp mot.

I RSK 002 er kravene som stilles til vurderingskriterienes kilder og innhold naturlig nok avgrenset til å gjelde det som omhandler utøvelse av eierskap. Man har derfor funnet det overflødig å ha et eget punkt i denne standarden om at vurderingskriteriene skal være relevante og konkrete, slik det stilles krav om i RSK 001. I RSK 002 punkt 16 framgår det imidlertid at vurderingskriteriene skal være basert på «relevante lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring».

Metode og data

Punkt 17 i RSK 002 og RSK 001 er så å si identiske. De stiller begge krav til relevante og pålitelige data. Forskjellen er at RSK 001 i tillegg bruker faguttrykkene validitet og reliabilitet. I dette ligger det en forventning om mer metodisk presisjon i forvaltningsrevisjon enn i eierskapskontroller.

Punkt 19 i RSK 002 og RSK 001 er identiske. Begge representerer en endring og tydeliggjøring av kravet til verifisering av data fra intervju, slik det framgår av någjeldende standard for forvaltningsrevisjon. Begge standardene stiller nå et dokumentasjonskrav om at «data som brukes i rapporten og som er fremkommet muntlig, skal nedtegnes og bekreftes av kilden».

Anbefalinger

Punkt 24 i RSK 002 og RSK 001 stiller begge krav om at revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig. I eierskapskontroll skal anbefalingene rettes til eier.

Rapport

Punkt 25 i RSK 002 og RSK 001 stiller begge krav om at rapporten «bør» utformes så leservennlig som mulig. Begge komiteene har vurdert om punktet bør være med i standardene. Det har også vært vurdert om dette punktet bør være en skal-regel. Man har imidlertid valgt å ha dette kravet med i standardene ved å bruke uttrykket «bør». Dette siden det vanskelig lar seg gjøre å stille absolutte, målbare og kontrollerbare krav til hva som er leservennlig. Kravet er altså en klar oppfordring som revisor skal prøve å etterleve i sitt arbeid.

Dokumentasjon

Punkt 31 i RSK 002 og RSK 001 er identiske og representerer videreføring av dokumentasjonskravet i någjeldende standard for forvaltningsrevisjon, men i noe endret utgave. Begge stiller nå krav om at revisor skal dokumentere særskilt «forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller brudd på andre bestemmelser enn de som inngår i kontrollen». Begrepet misligheter og feil kommer fra regnskapsrevisjon, der begrepet «feil» bl.a. viser til forhold som kan gi feilinformasjon i regnskapet. Vi har vurdert at det er mer relevant å dokumentere hva man har gjort dersom eierskapskontrollen avdekker brudd på andre bestemmelser knyttet til andre forhold enn de som er kontrollert.

Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll

Punkt 35 i RSK 002 og RSK 001 er noe ulikt formulert.

Begge standardene stiller krav til et dokumentert system for kvalitetskontroll. Imidlertid henviser RSK 001 særskilt til den internasjonale standarden for kvalitetskontroll i revisjonsfirma, ISQC 1. RSK 002 henviser på sin side ikke til et særskilt system for kvalitetskontroll. Eksempler på systemer for kvalitetskontroll vil imidlertid bli utdypet noe i en veileder for eierskapskontroll.

Avslutning

Det har ikke tidligere foreligget noen egen faglig standard for eierskapskontroll. Dokumentet som er sendt på høring er derfor en nyvinning.

Standarden er nå på høring. Jeg og selskapskontrollkomiteen vil oppfordre dere til å benytte anledningen til å bidra i utformingen av den framtidige eierskapskontrollen. ☺

Tom Øyvind Heitmann er rådgiver i Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS og leder av NKRFs selskapskontrollkomite. I perioden november 2007 til mars 2019 var han forvaltningsrevisor (rådgiver), senere fagansvarlig forvaltningsrevisor (seniorrådgiver), i et interkommunalt revisjonsselskap. Han studerer til master i organisasjon og ledelse i offentlig sektor (MPA), og er tidligere utdannet cand. mag., med fagene kultur- og samfunnsfag, 1. avdeling juss og mediefag. Han har også diverse andre studier.

▶ **Aktuelle kurs nå:**

Faglig oppdatering og nettverksbygging!

▶ D.2.12 Skriv godt, bli forstått! NYHET!	9. juni	Nettbasert
▶ B.1.0 Intro – kommuneregnskap	22. –23. september	Lillestrøm
▶ A.2.47 Kvalitative metoder i forvaltningsrevisjon	3. – 4. november	Lillestrøm
▶ NKRFs Kontrollutvalgskonferanse 2021	3. – 4. februar	Gardermoen
▶ Arena for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2021	9. – 11. mars	Lillestrøm
▶ KOMØK21 - Kommuneøkonomikonferansen 2021	26. – 27. mai	Oslo

www.nkrf.no

For nærmere informasjon: Se NKRFs nettsider, eller kontakt Norges Kommunerevisorforbund, Postboks 1417 Vika, 0115 Oslo, Telefon 23 23 97 00, post@nkrf.no

Av **Astrid Indrebø**, forvaltningsrevisor i KomRev NORD IKS og medlem av NKRFs forvaltningsrevisjonskomite

Revidering av RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon

RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon revideres som følge av ny kommunelov og ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hele standarden er gjennomgått, og det er gjennomført workshop med forvaltningsrevisorer i NKRF.

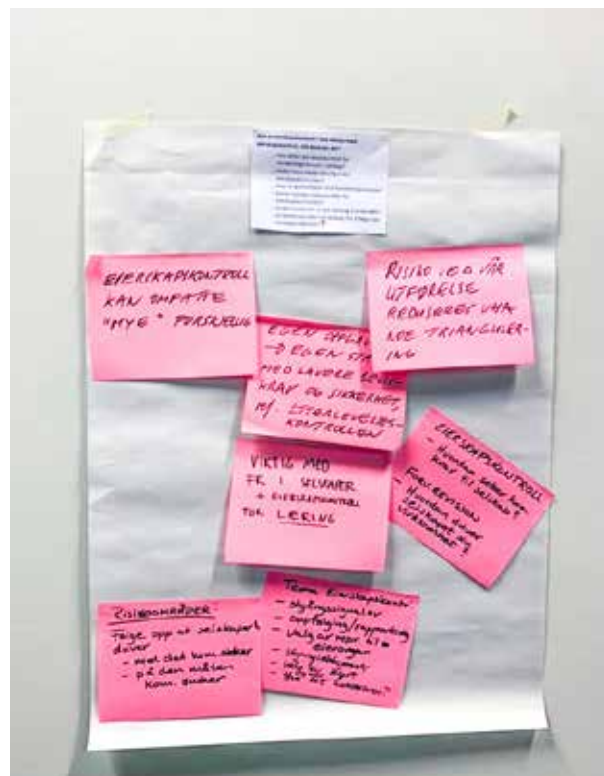
Arbeidet gjøres i tett samarbeid med selskapskontrollkomiteen (SK-komiteen) som lager ny standard for eierskapskontroll; RSK 002.

Gjeldende standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001, ble fastsatt 1.2.2011. Som følge av ny kommunelov og ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon måtte standarden oppdateres/revideres. I forvaltningsrevisjonskomiteen (FR-komiteen) ønsket vi en gjennomgang av hele RSK 001 når den først skulle revideres, og ikke bare de delene som påvirkes direkte av lov- og forskriftsendringer.

Vi ønsket en prosess med bred involvering. Både fordi alle som jobber med forvaltningsrevisjon skulle ha anledning til å delta utover en ordinær høringsprosess, og fordi vi ønsket flest mulig innspill fra dem som kjenner RSK 001 best – nemlig alle som bruker standarden i sitt daglige arbeid. Vi ønsket diskusjoner og erfaringsutveksling om hva som fungerer bra med dagens RSK 001, om noe bør endres, hvilke endringer som bør gjøres som følge av nye lov- og forskriftskrav m.m. Disse diskusjonene og innspillene ville vi ha tidlig i prosessen, slik at vi kunne ta dem med i videre arbeid. Derfor arrangerte vi, i samarbeid med SK-komiteen, en workshop i oktober 2019. Den gikk over to dager på Lillestrøm, hvor den ene dagen utelukkende omhandlet forvaltningsrevisjon og RSK 001.

Workshopen ble ledet av ekstern fasilitator. Kommunal- og moderniseringsdepartementet innledet og fortalte om endringene i ny forskrift samt besvarte spørsmål. Det var også innledninger fra FR- og SK-komiteen samt kvalitetskontrollkomiteen. Utover dette bestod workshopen i hovedsak av gruppearbeid. Gruppene var sammensatt av

deltakere fra ulike revisjonsenheter. Det var forskjellige oppgaver/tema på ulike bord og gruppene var innom alle bord. Innspillene fra gruppene ble notert ned og samlet inn. Disse innspillene er tatt med videre i vårt arbeid. Evalueringen fra workshopen viser at deltakerne syntes det var positivt med faglige diskusjoner om standarden vår.

Fra Workshopen i oktober 2019.

Vi har i revideringen vektlagt at standarden i størst mulig grad skal inneholde krav som er «målbare» og lar seg kontrollere.

I etterkant av workshopen har vi gjennomgått innspillene og arbeidet med revidering av standarden. Dette har vi gjort i tett samarbeid med SK-komiteen, som parallelt har arbeidet med RSK 002 Standard for eierskapskontroll. Vi har også fått innspill til RSK 001 fra kvalitetskontrollkomiteen.

Mange av kravene i RSK 001 er videreført, selv om noen er omformulert. Vi har i revideringen vektlagt at standarden i størst mulig grad skal inneholde krav som er «målbare» og lar seg kontrollere. Det gjør standarden enkel å forholde seg til og kvalitetskontroll lettere. Imidlertid er det behov for utøvelse av skjønn innenfor forvaltningsrevisjon, og det må det være rom for innenfor standarden. Vi har derfor også søkt å lage en standard som angir minimumskravene. Veiledning og utdyping av standarden

mener vi gjøres i veileder for forvaltningsrevisjon, som må revideres når ny standard er fastsatt.

Innspillene fra workshopen viste at det er ulike synspunkter på enkelte forhold i RSK 001 og hva standarden bør omfatte. Det innebærer at ikke alle innspill gjenspeiles i forslaget til standard som nå er på høring med frist 10. mai, men alle innspill er gjennomgått og diskutert. Også i FR-komiteen er det ulike synspunkter på deler av RSK 001, og det er tatt dissens fra ett medlem. Vi mener det er veldig positivt med diskusjoner og engasjement om standarden vi til daglig jobber med.

Takk til alle som deltok på workshopen og som på andre måter har bidratt til arbeidet vårt. Vi håper mange også avgir hørings svar! ☺

Fra Workshopen i oktober 2019.

Av **Morten Mjølunes**, forvaltningsrevisor i Bærum kommune, Kommunerevisjonen

Forvaltningsrevisjon er beslutningsgrunnlag

Utkastet til revidert standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) er på høring. Det er foreslått flere forbedringer. Utkast til standard gir god veiledning i hvordan en skal gjennomføre gode forvaltningsrevisjoner og få interessante rapporter.

Revisjonen av standarden gir en gyllen mulighet til å innta et punkt om at rapportene bør utformes slik at de blir et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgtes styring og kontroll.

At rapportene er beslutningsgrunnlag er ganske essensielt og bør etter min mening inn i standarden. Økt fokus på mottakerne av rapportene er kanskje det viktigste grepet for å styrke forvaltningsrevisjonen ytterligere. Jeg foreslår at nytt punkt 26 tas inn:

Sammendraget skal utformes med tanke på å gi de folkevalgte et best mulig beslutningsgrunnlag. Revisor bør få frem de viktigste forbedringsmulighetene som er funnet og drøfte aktuelle tiltak som kan oppnå dem.

Hvem lager revisor rapporter for?

Det er kontrollutvalget og kommunestyret (/fylkesting/bystyre) revisjonen lager forvaltningsrevisjonsrapporter for, ifølge lov og forskrift. I kommuneloven står det at kontrollutvalget skal utarbeide en plan for forvaltningsrevisjoner som skal vedtas av kommunestyret.¹ Revisor skal utføre forvaltningsrevisjonen og rapportere til kontrollutvalget.² I forskriften står det at kontrollutvalget skal rapportere til kommunestyret.³ Kommunestyret, er det øverste organet i kommunen.⁴ Det vedtar bl.a. budsjett for kontrollarbeidet og hvem det vil bruke til å utføre forvaltningsrevisjon. Alle skrivekurs framhever at det er viktig å være bevisst hvem en skriver for.

Hva er formålet med rapportene?

Alle saker folkevalgte organer får fremlagt, inkludert

1 Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23 andre og tredje ledd.

2 Kommuneloven § 24-2 første og tredje ledd.

3 Forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 4.

4 Kommuneloven § 5-3 første ledd.

forvaltningsrevisjonsrapporter, er beslutningsgrunnlag. Kommuneloven sier at folkevalgte organer skal behandle saker og treffe vedtak i møter.⁵ «Vedtak» er nevnt 224 ganger i loven. Folkevalgte organ gjør også mye annet, men det er vedtakene som skal protokollføres og følges opp av underordnede organer.⁶ En rapport kan være svært interessant for administrasjonen i kommunen, for media, innbyggere og andre, men primært er rapportene beslutningsgrunnlag for de folkevalgte.

Sammendraget bør utformes for beslutningsgrunnlag

Særlig kommunestyrene får mange saker til behandling og svært mange sider de skal gjennom. De folkevalgte er dessuten stort sett fritidspolitikere og har begrenset med tid. De har dermed stort behov for å raskt kunne sette seg inn i det viktigste i en sak. Sammendraget i en rapport er det naturlige stedet for en leser å få en raskt innføring. Det er her revisor bør fokusere på de folkevalgtes behov for behandling og vedtak. Dette vil også være til hjelp for sekretærene som lager saksfremlegg. Standarden gir i dag ikke føringer for innholdet i sammendraget.

Sammendraget bør redegjøre for de viktigste forbedringsmulighetene

Kommunenes maler for saksfremlegg, statens utredningsinstruks⁷ og Riksrevisjonens pressemeldinger⁸ kan gi innspill til utforming av gode sammendrag. Utredningsinstruksen sier at en

5 Kommuneloven § 11-2 første ledd.

6 Kommuneloven §§ 11-4 og 13-1.

7 FOR-2016-02-19-184 Instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen), 2-1 om minimumskravene til utredning.

8 <https://kommunikasjon.ntb.no/presserom/riksrevisjonen?publisherId=17846918>

Revisor som har gjennomført undersøkelsen, er best i stand til å trekke ut de viktigste forbedringspunktene i saken og synliggjøre disse for de folkevalgte i sammendraget.

utredning bl.a. skal besvare hva problemet er.⁹ De folkevalgte vil vite hva de eventuelt bør fatte beslutning om. Det er de viktigste forbedringspunktene rapporten avdekker som det er mest aktuelt å beslutte noe om.

Rapportene vil alltid inneholde mye som ikke er relevant for et vedtak. For eksempel kan det av fem problemstillinger være kun en som avdekker viktige forbedringsmuligheter mens de andre ikke avdekker noe. At et område er godt ivaretatt eller at revisor ikke klarte å finne sikre data, er som regel ikke interessant for beslutningstakere. Det viktige forsvinner lett i det uviktige. Revisor som har gjennomført undersøkelsen, er best i stand til å trekke ut de viktigste forbedringspunktene i saken og synliggjøre disse for de folkevalgte i sammendraget. De viktige funnene bør fremheves. Sammendraget bør også være kort, konkret, leservennlig og forståelig.

Sammendraget bør drøfte aktuelle tiltak

Utredningsinstruksen sier at en utredning skal besvare hvilke tiltak som er relevante.¹⁰ De folkevalgte er interessert i hvilke mulige føringer de eventuelt bør gi. Hvilke alternative tiltak kan de vedta for å rette avdekkede avvik/oppnå forbedringene? Rapporten

⁹ Utredningsinstruksen 2-1 om minimumskravene til utredning.
¹⁰ Utredningsinstruksen 2-1.

bør om mulig drøfte flere ulike løsninger som de folkevalgte kan vedta. Flere mulige løsninger gir grunnlag for politisk diskusjon og gir de folkevalgte bedre mulighet til å styre. Når de har vurdert flere muligheter og valgt en bestemt løsning, så vil dette også gi valget større tyngde.

Erfaringer med å fokusere på sammendraget som beslutningsgrunnlag

I Bærum har revisjonen over flere år fokusert på å gjøre sammendraget i rapportene til gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kontrollutvalget har gitt flere gode konkrete innspill i prosessen med å gjøre sammendragene bedre. Erfaringene er svært positive. Spesielt i kommunestyret har dette bidratt til mye lengre og bedre debatter. De folkevalgte diskuterer hovedfunnene i rapporten og kommer som regel med flere nye forslag til vedtak.

Kommunedirektørene har ansvar for veldig mange tjenester og må konsentrere seg om det viktigste. De er til stede i kommunestyremøtene og merker seg hvilke saker de folkevalgte er opptatt av. At kommunestyret engasjerer seg i en sak fører normalt til at kommunedirektøren følger saken bedre opp. Dette bidrar til at forbedringene blir gjennomført, og at kommunen blir bedre. Det er det som er målet for kontrollarbeidet. ☺

Skriftlighet i ansettelsessaker i Stavanger

På bakgrunn av to klagesaker på ansettelse i Stavanger kommune har Sivilombudsmannen undersøkt kommunens rutiner om skriftlighet ved ansettelse.

Sivilombudsmannen ble gjort kjent med at kommunen ikke opererer med innstillinger i ansettelsessaker.

Kravet til skriftlighet i ansettelsessaker innebærer at hovedpunktene i saken må nedtegnes skriftlig. Særlig viktig er det at det er foretatt en skriftlig sammenlignende kvalifikasjonsvurdering av de aktuelle søkerne. Ombudsmannen ber kommunen sørge for at det pågående arbeidet med revidering av ansettelsesreglement og retningslinjer er i sam-

svar med det som er omtalt i tilbakemeldingen, og sikre at dette følges ved fremtidige ansettelse. ☺

Les hele uttalelsen på
www.sivilombudsmannen.no/uttalelser/skriftlighet-i-ansettelsessaker-i-stavanger-kommune/

Behandlingen av ny revisorlov utsatt til høsten

Koronapandemien medfører at Stortingets videre behandling av ny revisorlov er utsatt til høsten.

Stortinget skulle etter planen ha behandlet forslaget til ny revisorlov før sommeren. Finanskomiteen startet sin behandling av lovproposisjonen tidligere i år.

Det var forventet at den nye revisorloven ville bli vedtatt før sommeren og satt i kraft i løpet av høsten 2020. Utsettelsen innebærer antakelig at ny revisorlov tidligst kan settes i kraft fra 1. januar 2021.

Les mer om da NKRF i februar deltok på åpen høring i Stortingets finanskomite om ny revisorlov www.nkrf.no/nyheter/2020/02/27/nkrf-pa-apen-horing-i-stortingets-finanskomite-om-ny-revisorlov

RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

Styret i NKRF har fastsatt en ny RevisjonsStandard Kommuner – *RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen*. Den er utarbeidet i et samarbeid mellom NKRF og Revisorforeningen.

Formålet med forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen, som er ny oppgave etter kommuneloven, er innenfor en begrenset ressursramme å forebygge svakheter og bidra til å sikre at kommunen følger sentrale bestemmelser og vedtak på økonomiområdet.

Dette bygger opp under god økonomiforvaltning, åpenhet og tillit til forvaltningspraksis. Ansvar for oppgaven er lagt til regnskapsrevisor. Det er i loven lagt opp til at revisor avgir en uttalelse med moderat sikkerhet. RSK 301 gir rammer og veiledning til revisor ved gjennomføring av forenklet etterlevelseskontroll.

Standarden var på høring høsten 2019. Det kom inn 14 høringssvar. Mange av høringsinstansene støttet opp under standarden, og mange kom med gode innspill til presiseringer mv. I høringsutkastet var foreslått betegnelse på standarden RSK 101. Etter innspill på at dette var uheldig, ble den endelige betegnelsen RSK 301 – der nummereringen skal signalisere at standarden er basert på den internasjonale standarden ISAE 3000 Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon.

Ellers er det gjort noen mindre endringer i standarden. Formålet med forenklet

etterlevelseskontroll er tatt inn i selve standarden, ikke bare i veiledningsteksten. Videre er det gjort noen presiseringer og tatt ut noe tekst knyttet til lovgivers forutsetning om begrenset ressursbruk, da høringsutkastet kunne forstås slik at revisor skulle avslutte arbeidet om kontrollene ikke kunne gjennomføres med begrenset ressursbruk.

I vedlegg til standarden er tatt inn eksempel på revisors uttalelse, uttalelse fra ledelsen samt risiko- og vesentlighetsvurdering. RSK 301 trer i kraft fra regnskapsåret 2020. Det vil si fra og med gjennomføring av kontroll som skal rapporteres til kontrollutvalget med frist 30. juni 2021.

Kravene i loven gjelder imidlertid også for forenklet etterlevelseskontroll for 2019. Selv om kravene i standarden for utførelse og rapportering ikke gjelder ved gjennomføring av kontrollen for 2019, anbefaler NKRFs revisjonskomite å benytte standarden så langt mulig.

Lenke til RSK 301 med vedlegg www.nkrf.no/rsk-301-forenklet-etterlevelseskontroll-med-okonomiforvaltningen

Korrupsjonsdommer i Norge 2003-2019

Transparency International Norge har oppdatert sin samling over korrupsjonsdommer i Norge.

Formålet med samlingen av korrupsjonsdommer er å bidra til å gi et bedre bilde av hva korrupsjon er. Nye bestemmelser om korrupsjon ble innført i straffeloven i 2003. I straffeloven § 387 er korrupsjon definert som det «å kreve, motta eller akseptere, gi eller tilby noen en utilbørlig fordel i anledning stilling, verv eller oppdrag».

Uttrykket «utilbørlig fordel» er vagt, og hvilke handlinger som omfattes av korrupsjonsbegrepet beror på en skjønnsmessig vurdering. Korrupsjonsdommene er derfor viktige for å belyse hva som er relevante momenter i vurderingen av hva som utgjør en «utilbørlig fordel» og dermed korrupsjon i straffelovens forstand.

Foruten det rettslige kan samlingen kanskje også bidra til å belyse andre sider av fenomenet korrupsjon. Hvor forekommer det korrupsjon?

Hvordan blir korrupsjonshandlinger gjennomført? Hva er årsakene til korrupsjon? Hva gjør at noen er villige til å begå korrupsjon?

Dommene viser at korrupsjon forekommer både i privat og offentlig sektor, og ofte i møtet mellom de to. Motivasjonen for å begå korrupsjon kan være ulik fra sak til sak – det kan være et ønske om å oppnå en personlig økonomisk vinning som ligger bak handlingen, men det kan også være et ønske om at selskapet en jobber i får et verdifullt oppdrag.

Lenke til domsamlingen
transparency.no/wp-content/uploads/Domssamling2019_web_.pdf

Status Kommune 2020

Hvordan står det egentlig til i kommunene og fylkeskommunene våre?

Likeledes er bygg og anlegg en versting – sju av ti dommer gjelder denne bransjen. I 70 prosent av

KS samler status, resultater, utviklingstrekk og utfordringer for sektoren på en del utvalgte områder. Publikasjonen Status Kommune kommer ut årlig og skal gi et oppdatert bilde av tilstanden. 📍

Les mer om Status Kommune på
www.ks.no/fagomrader/statistikk-og-analyse/status-kommune-2020/status-kommune-2020/

Kommunerevisoren utgis av:

Norges Kommunerevisor-
forbund (NKRF)
Postboks 1417 Vika,
0115 Oslo
Tlf.: 23 23 97 00

E-post: post@nkrf.no

www.nkrf.no
www.twitter.com/nkrf
www.facebook.com/NKRF.no

Bankkontonr.: 1450.12.70424
Org.nr.: 975 450 694 MVA

Ansvarlig redaktør:

Styreleder Per Olav Nilsen

Kommunerevisoren kommer ut seks ganger i året: 2.1., 2.3., 2.5., 1.7., 1.9. og 2.11
Frist for innsending av stoff til NKRF er som hovedregel den 5. i måneden forut for utgivelse.

Abonnementspris:
Kr 425 pr. år

Forsidebilde:
Bjørn Bråthen

Annonsepriser:

1/1-side bakside kr 5 800
1/1-side andre sider kr 5 300
3/4-side kr 4 700
1/2-side kr 4 100
1/4-side kr 3 000
1/8-side kr 1 800
Prisene er ekskl. mva.
Rabatt vurderes ved flere innrykk.
Andre annonseformat etter forhandlinger.

Opplag: 2000
ISSN 0800-644X

Foto som ikke er merket med rettighetshavere eies av NKRF.

Skann QR-koden og få Kommunerevisoren direkte på smarttelefon eller nettbrett.

Grafisk design og trykk:
Merkur Grafisk AS

ROMERIKE REVISJON IKS

Kristin Fragell Lillevold er ansatt som forvaltningsrevisor fra 20. januar 2020. Hun har hovedfag i sosiologi (Cand.sociol) ved UiO. Bakgrunn fra offentlig helseforvaltning hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus og i Sosial- og helsedepartementet. Erfaring med utviklingsarbeid og som prosjektleder i kommune og i ideelle organisasjoner.

Isha Sharma er ansatt som forvaltningsrevisor fra 3. februar 2020. Hun har master i rettsvitenskap, med fordypning i arbeidsrett og selskapsrett. Erfaring med klagesaksbehandling og granskning fra NAV og har bred kompetanse innen offentlig forvaltning.

ROGALAND REVISJON IKS

Frøy Losnedal (27) er ansatt som forvaltningsrevisor fra 1. mai 2020. Frøy har erfaring fra undervisning og veiledning. Hun har en master i sosiologi fra Universitetet i Bergen med spesialisering innen utdanning og kjønn.

VESTFOLD, TELEMARKE OG AGDER KONTROLLUTVALGSSEKRETARIAT IKS - VETAKS

VETAKS er etablert fra 1. januar 2020. Selskapet er en utvidelse av tidligere Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) med Vestfold interkommunale kontrollutvalgssekretariat (VIKS).

VETAKS er landets største kontrollutvalgssekretariat med 35 eiere, herunder Vestfold og Telemark fylkeskommune og Agder fylkeskommune og hhv. 21 og 12 kommuner i hver av de to fylkene. Selskapet har 9 faste ansatte og har kontorer i Bø, Arendal, Vennesla og Revetal. Line Bones Hegna (tidl. daglig leder i Temark) er daglig leder og Heidi Wulff Jacobsen (tidl. daglig leder i VIKS) er nestleder.

Les mer om selskapet på vetaks.no.

VESTFOLD OG TELEMARKE REVISJON IKS

Fra venstre: Kirsti Torbjørnson, Kjell Ekman og Linn Therese Bekken.

Vestfold og Telemark revisjon IKS er operativ fra 1. januar 2020. Selskapet er stiftet av de 23 kommunene i Vestfold og Telemark fylke samt fylkeskommunen. Selskapet overtar og viderefører de revisjonsoppdragene Vestfold kommunerevisjon og Telemark kommunerevisjon IKS hadde tidligere. Selskapet har 34 ansatte ved kontorene i Skien, Horten og Bø. Ledergruppen består av Kjell Ekman (daglig leder), Linn Therese Bekken (daglig leders stedfortreder og leder regnskapsrevisjonen), Kirsti Torbjørnson (leder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll).

Les mer om selskapet på vtrevisjon.no.

Returadresse:
Norges Kommunerevisorforbund
Postboks 1417 Vika
0115 Oslo

D.2.12 Skriv godt, bli forstått!

 Når: 9. juni 2020

 Hvor: på din PC

 Varighet: Kl. 09.00 – 12.00

på nett

Nettbasert kurs med mulighet for interaksjon

Det hjelper ikke med god revisjon og kontroll hvis rapportene og dokumentene ikke blir lest eller forstått. Klart språk er avgjørende for å få frem budskapet og innholdet i komplekse rapporter og dokumenter. En velskrevet og godt strukturert rapport bidrar til mer læring og utbytte av revisjonen.

Målsetting

Gi kursdeltakerne effektive redskap for å forbedre språk og struktur i rapporter og dokumenter (saksframlegg o.l.) og utvikle en god skrivepraksis i virksomhetene. Gi økt oppmerksomhet om hva språk og struktur betyr for en vellykket rapport.

Målgruppe

Alle som jobber innen kommunal revisjon og kontroll, og som ønsker å nå frem med budskapet.

Etterutdanning

3 timer iht. NKRFs krav til etterutdanning.

Innhold

Innføring i klarspråkprinsippene og ulike skriveøvelser, deriblant omskriving av relevante tekster.

- Hvordan skrive klart om det som er komplisert?
- Tre modeller som gjør det lettere å skrive og strukturere teksten
- Hvem er leseren?
- Hva er en god setning og et godt avsnitt?
- Stil og tone
- Gode overskrifter, mellomtitler og sammendrag
- Hvordan redigere egne tekster?
- Formatering
- Korrektur og kvalitetssikring

Christine Calvert har holdt kurs om nettskriving, kommunikasjon og klarspråk siden 2002. Hun har jobbet med helsevesenet, direktorater og kommuner i tillegg til privat næringsliv. Hun har bakgrunn som tekstforfatter, global webredaktør, seniorkonsulent og er høyskolelektor. Hun har gitt ut bøkene *Skriv for nettet - kort og godt* og *Skriv så det selger*.

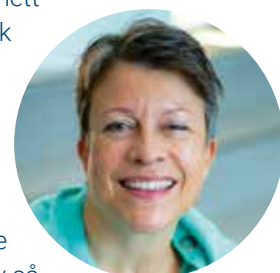

Foto: NTB scampix

Nytt kurs!

NKRF
1945 – 2020

Norges Kommunerevisorforbund

www.nkrf.no | post@nkrf.no

